

5

Recenzja książki

„Psychologia ekonomiczna”

dr hab. Tomasza Zaleśkiewicza,
prof. SWPS

AGATA GAŚSIOROWSKA

„Psychologia ekonomiczna” profesora Zaleskiewicza to druga na polskim rynku wydawniczym pozycja o tym tytule, po zredagowanej przez profesora Tadeusza Tyszkę książce z 2004 roku, w której powstaniu profesor Zaleskiewicz jako autor i współautor kilku rozdziałów także miał swój udział. Jako że psychologia ekonomiczna to dziedzina stosunkowo nowa i prężnie rozwijająca się - zarówno za granicą, jak i w Polsce - pojawia się wiele nowych badań i interesujących odkryć. Z tego względu nowy podręcznik w znaczny sposób uzupełnia wiedzę o ludzkich zachowaniach, prezentowanych w poprzedniej książce.

Monografia Tomasza Zaleskiewicza składa się z 10 rozdziałów, z których pierwszy, zatytułowany „Między ekonomią a psychologią” dotyczy pojęć ogólnych i jest swego rodzaju wprowadzeniem do całej książki. W rozdziale tym Autor prezentuje specyfikę behawioralnego podejścia do wyjaśniania zachowań ekonomicznych, a także wskazuje na podstawowe różnice między takim podejściem a klasycznym modelem ekonomicznym, opierającym się przede wszystkim na założeniu o racjonalności człowieka. Wątek racjonalności, nieracjonalności i ograniczonej racjonalności rozwinięty jest w kolejnych rozdziałach. Autor wskazuje na trudności, jakie napotykają ludzie chcąc myśleć i podejmować decyzje w zgodzie z modelem racjonalnych decyzji ekonomicznych, a także omawia mechanizmy heurystyczne, dzięki którym z jednej strony są oni w stanie funkcjonować w złożonym i zmiennym otoczeniu, z drugiej zaś - ryzykują popełnienie błędu. Trzeci rozdział książki poświęcony jest podejmowaniu decyzji finansowych, w szczególności w warunkach ryzyka, a jego lektura z pewnością może uświadomić czytelnikowi, jakie zniekształcenia może popełnić podczas takich decyzji. Autor obala także mit konieczności wyłączenia emocji podczas podejmowania decyzji, tłumacząc, że emocje nie tylko są nieodłącznym,

ale wręcz niezbędnym elementem procesu decyzyjnego.

W dalszej części swojej monografii profesor Zaleskiewicz porusza takie tematy, jak rozumienie oraz interpretowanie pojęć i zachowań ekonomicznych przez dzieci, psychologiczne osobliwości pieniędzy, ich symboliczne i instrumentalne znaczenie oraz różnice indywidualne w tym zakresie, codzienne zachowania ekonomiczne, takie jak oszczędzanie, ubezpieczanie się czy płacenie podatków, a także zachowania na rynkach finansowych, które podejmowane są ciągle przez niewielką część naszego społeczeństwa. Rozdziały te będą bardzo interesujące nie tylko dla studentów czy badaczy zajmujących się problematyką zachowań ekonomicznych, ale także dla każdego człowieka, który chce zrozumieć swoje własne zachowania czy też decyzje podejmowane przez innych ludzi.

Ostatnie trzy rozdziały książki poruszają tematy nowe, których nie znajdziemy w starszym podręczniku do psychologii ekonomicznej. Dokładniej mówiąc, chodzi tu o rolę wartości społecznych i moralnych w zachowaniach ekonomicznych, teorię gier i ekonomię eksperymentalną oraz neuroekonomię. Ta ostatnia dziedzina, bardzo prężnie rozwijająca się, ma w sobie duży potencjał jeśli chodzi o rozumienie ludzkiego zachowania, jednak często wyniki badań interpretowane są dość opacznie, co tworzy - szczególnie w mediach - obraz neuroekonomii i neuromarketingu jako magicznych wręcz sposobów wpływania na konsumenta. Lektura recenzowanej pracy z pewnością pomoże czytelnikowi zrozumieć, jakie faktyczne możliwości i korzyści płyną z badania neuronalnych korelat decyzji i ocen ekonomicznych.

Jak wspomniano wcześniej, omawiana monografia stanowi wyjątkową pozycję na polskim rynku wydawniczym, jako rozbudowane, ale jed-

nocześnie spójne opracowanie poświęcone problematyce decyzji i zachowań ekonomicznych w kontekście teorii psychologicznych. Złożone zagadnienia prezentowane są w sposób ciekawy i czytelny, poparte zarówno przykładami z życia codziennego czy rynków finansowych, jak i wynikami najnowszych badań europejskich, amerykańskich, ale także polskich. „Psychologia ekonomiczna” jest napisana bowiem przystępnym, zrozumiałym językiem, co jednak w żaden sposób nie umniejsza rzetelności i aktualności przedstawionej w niej wiedzy naukowej. Monografia ta może znaleźć czytelnika w szerokim kręgu odbiorców począwszy od studentów psychologii, ekonomii, zarządzania, finansów, poprzez przedsiębiorców, ekonomistów, inwestorów i analityków finansowych. Co bardzo ważne, może też być przydatna dla każdego kto chce zrozumieć, jakie mechanizmy rządzą naszymi zachowaniami ekonomicznymi i jak podejmować decyzje, byśmy byli z nich zadowoleni.